

Znovu po roce přicházejí...

Každý se těší na vánoční svátky. Pro děti znamenají především plno kouzelných dáreků a sladkostí. Pro nás dospělé pak především ukončení ročního cyklu.

Je možné, že pro někoho budou skromné v důsledku hospodářské krize. Ale i dospělí se na Vánoce těší a každý má svou představu, jak je prožije. Někdo jako správný křesťan, jiný jako správný konzument - „proč bych si nedoprál, když jsou ty Vánoce“.

Pro většinu z nás jsou vánoční svátky spojené se stolem plným dobrot, vánočním stromečkem a spoustou dáreků. Ale nezapomněli jsme na ducha Vánoc?

Obchodníci nás i letos před svátky lákali do svých obchodů na různé prodejní a slevové akce. Snad chvíli budeme na sebe pyšní,

jak jsme levně nakoupili. Ale po svátcích budeme mít zase nervy s nadváhou. Možná si někdo z nás řekne - „proč jsem to kupoval, když to ani nepotřebuju“. A majitelé lesů budou znovu počítat škody, kolik jim bylo ukradeno stromků.

Ano, to jsou taky Vánoce.

Zkusme si u stromečku, až nastane ta kouzelná chvíle rozbalování dáreků, připomenout, jaký je vlastně smysl našich Vánoc. Že by se měl každý z nás na okamžik zastavit a otevřít své srdce. Uvědomit si, že jsme tady na světě jen krátkou dobu, a že naše konání může ovlivnit další generace.

Krásné a požehnané Vánoce a všechno nejlepší do nového roku 2010!

Petr Mahel

Pro potřebné je tu pomoc v hmotné nouzi

System pomoci v hmotné nouzi

- Upravuje zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů.

- Je moderní formou pomoci osobám s nedostatečnými příjmy, motivující tyto osoby k aktivní snaze zajistit si prostředky k uspokojení životních potřeb. Je jedním z opatření, kterými Česká republika bojuje proti sociálnímu vyloučení.

- Vychází z principu, že každá osoba, která pracuje, se musí mít lépe než ta, která nepracuje, popřípadě se práci vyhýbá.

Zákon o pomoci v hmotné nouzi

- Vymezuje sedm situací spojených s nedostatečným zabezpečením základní obživy, bydlení a mimořádnými událostmi.

- Napomáhá řešení některých nárazových životních situací. Stanovuje, že každá osoba má nárok na poskytnutí základních informací, které vedou nejenom k řešení její současné situace, ale i k předcházení vzniku hmotné nouze. Nedílnou součástí pomoci v hmotné nouzi je sociální práce s klienty.

Osoba v hmotné nouzi

- Jde v zásadě o stav, kdy osoba či rodina nemá dostatečné příjmy a její celkové sociální a majetkové poměry neumožňují uspokojení základních životních potřeb na úrovni ještě přijatelné pro společnost. Současně si tyto příjmy nemůže z objektivních důvodů zvýšit (vlastní prací, uplatněním nároků a pohledávek, prodejem nebo využitím majetku) a vyřešit tak svoji nelehkou situaci vlastním přičiněním.

V hmotné nouzi není osoba,

- která prokazatelně neprojevuje snahu zvýšit si příjem vlastním přičiněním,

- která není v pracovním nebo obdobném vztahu, nevykonává samostatnou výdělečnou činnost a není vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání,

- která je vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání a bez vážných důvodů odmítla vykonávat krátkodobé zaměstnání nebo účastnit se v cíleném programu k řešení zaměstnání,

- které nevznikl nárok na nemocenské nebo jí náleží ve snížené výši, a to z důvodu, že si přivodila pracovní neschopnost úmyslně,

- která je osobou samostatně výdělečně činnou a její příjem po odečtení přiměřených nákladů na bydlení nedosahuje částky živobytí proto, že se nepřihlásila k nemocenskému pojištění,

- které za neplnění povinností zákonného zástupce dítěte spojených s řádným plněním povinné školní docházky byla uložena sankce,

- která nastoupila výkon trestu odnětí svobody, byla vzata do vazby (tato skutečnost trvala po celý kalendářní měsíc),

- které se poskytují pobytové sociální služby v domově pro osoby se zdravotním postižením,

domově pro seniory, domově se zvláštním režimem nebo v chráněném bydlení, zdravotnickém zařízení ústavní péče déle než 3 měsíce, ústavní péče v psychiatrické léčebně nebo v léčebně pro dlouhodobě nemocné déle než 3 měsíce.

Veřejná služba

- Veřejná služba doplňuje vedle veřejně prospěšných prací, krátkodobého zaměstnání a dobrovolnické služby možnosti zachování pracovních dovedností u osob dlouhodobě setrvávajících ve stavu hmotné nouze. Veřejnou službu může zřizovat obec. Pokud obec veřejnou službu bude organizovat, lze na základě písemné smlouvy

(Dokončení na str. 2)

Pomník poškozen kalamitou

Oprava pomníku obětem první světové války v Podlesí byla podle plánu v letošním roce úspěšně dokončena. Ještě nedokončený pomník byl však poškozen při říjnové sněhové kalamitě.

Padající větve urazily sochu orlice, ale

jakmile byly zprůjezdněny silnice, tak byl odlitek opraven.

Byly ořezány velké větve v jeho bezprostřední blízkosti a teď už zbývá jen výsadba okrasných dřevin a květin.

Jaroslava Cehová

**Požehnané Vánoce,
hodně dáreků pod stromečkem
a v novém roce 2010
především pevné zdraví
a mnoho úspěchů v životě
všem spoluobčanům přejí**

**Antonín Marinov, starosta
a zaměstnanci
Obecního úřadu Malá Morava**

Pro potřebné je tu pomoc v hmotné nouzi

(Dokončení článku z titulní strany)

mezi obcí a osobou v hmotné nouzi zabezpečovat pomoc v záležitostech, které jsou konány ve prospěch obce a jejich občanů.

Dávky a jejich výplata

- Dávkami, kterými se řeší pomoc v hmotné nouzi, jsou:

- 1) příspěvek na živobytí,
- 2) doplatek na bydlení,
- 3) mimořádná okamžitá pomoc.

O dávkách pomoci v hmotné nouzi rozhodují a vyplácejí je pověřené obecní úřady.

Příspěvek na živobytí

Je základní dávkou pomoci v hmotné nouzi, která pomáhá osobě či rodině při nedostatečném příjmu.

Nárok na příspěvek na živobytí vzniká osobě či rodině, pokud po odečtení průměrných nákladů na bydlení nedosahuje příjem této osoby či rodiny částky živobytí.

Částka živobytí je stanovena pro každou osobu individuálně, a to na základě hodnocení její snahy a možností. Pro stanovení živobytí rodiny se jednotlivé částky živobytí osob sčítají. Částka živobytí se odvíjí od částek životního a existenčního minima.

Částka živobytí u osoby, která dluží na výživném pro nezletilé dítě částku vyšší než trojnásobek stanovené měsíční splátky nebo která nepředloží na výzvu individuální akční plán vypracovaný úřadem práce, činí částku existenčního minima.

Částka živobytí u osoby, která pobírá příspěvek na živobytí déle jak 6 měsíců, činí částku existenčního minima. Toto neplatí u osoby, u které se nezkoumá možnost zvýšit si příjem vlastní prací, osoby pobírající podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při requalifikaci, osoby, která má příjem z výdělečné činnosti a osoby, která vykonává veřejnou službu v rozsahu alespoň 20 hodin v kalendářním měsíci.

Je specifikována a rozšířena forma vyplácení příspěvku na živobytí, a to prostřednictvím poukázky a elektronického platebního prostředku.

Výše příspěvku na živobytí se stanovuje jako rozdíl mezi živobytím osoby či rodiny a jejich příjmem, od kterého se odečtou průměrné náklady na bydlení. (Průměrné náklady na bydlení jsou náklady na bydlení, maximálně však do výše 30 %, v Praze 35 %, příjmu osoby či rodiny).

Doplatek na bydlení

Druhá dávka pomoci v hmotné nouzi řeší nedostatek příjmu k uhrazení nákladů na bydlení tam, kde nestačí vlastní příjmy osoby či rodiny včetně příspěvku na bydlení ze systému státní sociální podpory.

Dávka je poskytována nájemci nebo vlastníku bytu, který má nárok na příspěvek na živobytí a na příspěvek na bydlení.

Zákon umožňuje poskytnout doplatek na bydlení i ve výjimečných případech, kdy žadatel nemá nárok na příspěvek na živobytí, případně i žadatel, který nemá nárok na příspěvek na bydlení, protože využívá jinou než nájemní formu bydlení.

Výše doplatku na bydlení je stanovena tak, aby po zaplacení odůvodněných nákladů na bydlení (tj. nájmu, služeb s bydlením spojených a nákladů za dodávky energií) zůstala osobě či rodině částka živobytí.

Mimořádná okamžitá pomoc

Je poskytována osobám, které se ocitnou v situacích, které je nutno bezodkladně řešit. Zákon stanoví pět takových situací:

1. Nejsou plněny podmínky hmotné nouze, ale v případě neposkytnutí pomoci osobě hrozí vážná újma na zdraví. Dávku lze poskytnout v částce, která doplní příjem osoby do výše existenčního minima (v případě nezaopatřeného dítěte do životního minima).

2. Postižení vážnou mimořádnou událostí (živelní pohroma, větrná pohroma, ekologická havárie, požár apod.). Dávku lze poskytnout až do výše 15násobku částky životního minima jednotlivce, tj. až do výše 46 890 Kč.

3. Nedostatek prostředků k úhradě jednorázového výdaje spojeného např. se zaplacením poplatku za vystavení duplikátů osobních dokladů nebo v

případě ztráty peněžních prostředků. Dávku lze poskytnout až do výše tohoto jednorázového výdaje.

4. Nedostatek prostředků k nákupu nebo opravě předmětů dlouhodobé potřeby nebo k uhrazení odůvodněných nákladů vznikajících v souvislosti se vzděláním nebo se zájmovou činností nezaopatřených dětí. Dávku lze poskytnout až do výše těchto výdajů, maximálně však v průběhu kalendářního roku do výše desetinásobku částky životního minima jednotlivce, tj. až do částky 31 260 Kč.

5. Ohrožení sociálním vyloučením. Jde např. o situace osob vracejících se z vězení, z dětského domova a z péčovské péče po dosažení zletilosti nebo po ukončení léčby chorobných závislostí. Dávku lze poskytnout až do výše 1 000 Kč. V průběhu roku může být poskytnuta opakovaně, součet však nesmí překročit čtyřnásobek částky životního minima jednotlivce, tj. maximálně částku 12 504 Kč.

Řízení o přiznání dávky

Řízení o přiznání dávek je zahájeno na základě podání žádosti na předepsaném tiskopisu, který je k dispozici na pověřených obecních úřadech nebo ho lze nalézt na internetových stránkách <http://portal.mpsv.cz/>.

Žádosti o dávky pomoci v hmotné nouzi se podávají na sociálních odborech pověřených obecních úřadů podle místa trvalého pobytu občana.

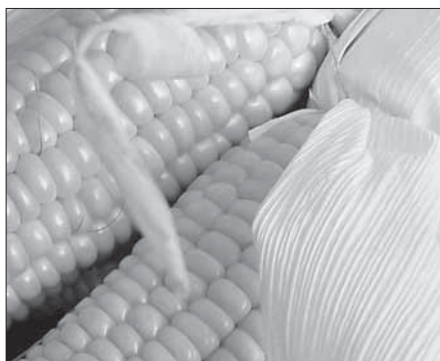
V rámci řízení se posuzuje, zda je osoba či rodina skutečně v hmotné nouzi a zda splňuje podmínky nároku na příslušnou dávku. V konečné fázi se pak stanovuje výše dávky. Jednotný postup na celém území České republiky zabezpečuje jednotný informační systém a aplikační program.

Upozornění

Uvedené informace jsou pouze zjednodušené a orientační. Úplné podmínky pro přiznání dávek pomoci v hmotné nouzi jsou uvedeny v právním předpise nebo je na základě podrobnějších znalostí o konkrétní situaci vysvětlí pracovníci pověřených obecních úřadů. Pro naši obec je pověřenou obcí město Hanušovice.

Pro Devítku připravil
Petr Mahel

Co všechno obsahuje kukuřice?

Vážení čtenáři, dnes ukončíme povídání o obilninách, které se pěstují pod Králickým Sněžkem. Je pravda, že jsme neuvedli všechny, ale jen ten základní.

Kukuřice také patří do obilovin, ale zde se pěstuje především jako krmivo pro dobytek.

Můžeme kukuřici zařadit mezi rostliny „podporující zdraví“? Pouze do jisté míry. Jako rostlina je to učiněný poklad. Dává obrovské výnosy zelené hmoty i zrna, které představují výbornou surovinu pro zemědělský a potravinářský průmysl, nás však tady zajímá jen její dozralé zrno. A co je v něm tak cenného? Je to především selen, také vitamín A, hodně vitamínů skupiny B (B1,

B2, PP) a vláknina (2,5 %). Vitamín C v něm však obsažen není.

Z minerálních látek najdeme v kukuřičných zrnech hodně draslíku (711 mg ve 100 g zrn), zato málo sodíku (13 mg/100 g), hořčíku (44 mg/100 g), železa (0,8 mg/100 g), trochu vápníku (6 mg/100 g), mědi, manganu, síry, hodně fosforu. Ze stopových prvků je kukuřice bohatá na zinek, kobalt, selen, jódu a bór má jen trochu. Jejich hodnoty pochopitelně závisejí na půdě, na níž kukuřice roste, také na vlastnostech odrůdy (některé dovedou hromadit v zrnu více či méně selenu nebo jiné látky) a na mnoha dalších činitelích.

Kukuřičné lupínky podávané k snídani, které byly v Polsku podrobeny rozboru, obsahují průměrně 4,6 mg selenu ve 100 g. Kdybychom jich konzumovali denně aspoň hrst, nejspíše bychom se uchránili mnoha nádorových onemocnění. Podle dosavadních výzkumů může selen předcházet deseti typům rakoviny, mezi nimi třem nejčastějším (rakovině prsu, plic a konečníku). Nejbohatším zdrojem selenu jsou pivovarské kvasinky, ale ani kukuřice není na posledním místě. Selen účinkuje „v součinnosti“ s vitamínem E, a toho je v kukuřičných zrnech hodně.

Historie

Kukuřice patří k prastarým kultur-

ním rostlinám, takže dnes už nemá svého původního planého předka. Je sice pravda, že kromě Ameriky nebyla známa nikde jinde na světě, dosud se však dobře neví, kdy tam „zdomácněla“. Nejspíše ve 4., 5., nebo dokonce 6. tisíciletí př. Kr., a to kdesi na území dnešního Peru, Bolívie a Brazílie. O kukuřici se nezmiňuje bible a její jméno se nevyskytuje v sanskrtu ani v nejstarších čínských, egyptských a indických knihách. Indiánská kultura ve Střední Americe byla založena právě na pěstování kukuřice.

Když se však zároveň s Kolumbem dostala kukuřice do Starého světa, začala se velmi brzy šířit a pěstovat zvláště v teplejším evropském pásmu. Dodnes se hojně pěstuje například na Ukrajině, a kdysi se všeobecně konzumovala na dávných územích jihovýchodního Polska.

Původní mateřskou rostlinou je pšenice a otcovskému žito. Rodové označení *Triticosecale* je složeninou latinského označení pšenice (*Triticum*) a žita (*Secale*). Odrůdy mají geneticky fixovaný vysoký výnosový potenciál, jsou tolerantnější k horším pěstitelským podmínkám než pšenice a mají dobrý zdravotní stav. V Česku jsou pěstovány ozimé odrůdy, existují i jarní formy.

Zdroj: Internet

Svatý Hubert - patron myslivců

Hubertův cech, jak bývají označováni myslivci, má sv. Huberta jako svého patrona. Proč tomu tak je? Odpoví nám příběh z dávné minulosti.

Hubert, syn vévody Akvitánského Bertranda, žil na přelomu 7. a 8. století na území dnešního pomezí mezi Belgií, Francií a Lucemburskem.

Jeho otec sloužil jako dvořan u francouzského krále Theodorika III., takže Hubert vyrůstal na královském dvoře a osvojil si mravy tehdejší doby. Naučil se číst a psát, získal rytířské dovednosti, ovládal zacházení se zbraní, lov a jízdu na koni. Když se po otcí ujal vlády, propadal stále více své lovecké vášni. Věnoval se jen lovu a o vládu své země příliš nedbal. Přenechával ji dvořanům, kteří lid zbídačovali.

Pole bývala často drcena kopyty jeho lovecké družiny. Přemnoženou zvěř chránil jen pro svou loveckou kratochvíli. Neposlouchal nářku a bédování prostého lidu ani dobrých rad přátel. Neslyšel prosby své manželky, neuposlechl ani hrozeb duchovních, že jeho jednání přivolá trest boží. Jeho žena při prvním porodu zemřela, a on o to více hledal zapomnění v lovu a divokých pitkách.

Jednoho krásného dne náhle proříznul tichý les ostrý zvuk lesních rohů, křik lovců, dupot koní a štěkot psů. Vévoda se hnal kramem se svou družinou za nádherným bílým jelenem s mohutným parožím. Najednou jelen skočil do hustého křoví, kam ani psi nemohli, natož jezdci.

Zastavili se, a v tom jelen opět z křoví vystoupil a klidně stanul před nimi, mezi parohy měl zářivý kříž, který svým jasem předčil i silný svit letního slunce. Psi s vytím utekli, koně zděšením frkali a vzpínali se. Vévoda seskočil z koně, klesl na kolena a překvapivě hleděl, jak na něj postava na kříži v jelením paroží promlouvá přátelivým hlasem. Vytýkala mu jeho neřízený život a bezohlednou loveckou vášně, která veškerý lid uvrhla do obrovské bídy a nabádala ho k nápravě.

Jelen zmizel a vévoda, pohroužen v hlubokých myšlenkách, se vrátil pěšky domů, koně vedl za uzdu. Pak hned odjel do Maastrichtu poradit se s biskupem Lambrechtem.

Ten ho přivedl k pokání za rozmařilý život i divokou honbu. Vévoda si svůj trest sám zpřisnil tím, že se vzdal vévodství i veškerého majetku a stal se prostým řeholníkem řádu sv. Benedikta v Adainu, nedaleko lesa, kde spatřil vzácné zjevení. V klášteře našel vévoda vnitřní rovnováhu, poznal hodnoty života a službou okolnímu lidu se snažil odčinit své minulé hříchy. Později se stal biskupem v Liege, kde si získal velkou úctu a vážnost. Když v roce 727 zemřel, byl nejprve pochován v kostele sv. Petra v Liege. Později ho převezli do adainského kláštera, kde spočinul v novém sarkofágu. Při prvním otevření jeho hrobu bylo nalezeno nezpráchnivělé tělo. Stalo se tak 3. listopadu 744.

Na počest zázračné události zasvětila cír-

kev tento den právě sv. Hubertovi. Později byl svatořečen a uctíván jako ardenský apoštol a myslivci jako jejich patrona. Nejvíce se o rozšíření úcty ke sv. Hubertovi zasloužil klášter v belgickém Saint Hubert, založený roku 820. Ostatky sv. Huberta, uložené ve stříbrném reliquiáři na oltáři v kostele, se ale za hugenotského povstání ztratily, a dodnes nebyly nalezeny. Uctívání sv. Huberta, jako patrona lovu, zavedl papež Řehoř III. v letech 731-741, jako protiváhu k Dianě, pohanské bohyni lovu.

Dnes je pro všechny myslivce, věřící i nevěřící, sv. Hubert symbolem myslivecké cti a poctivosti, patronem lovu a ochrany zvěře, tradic a mysliveckých obyčejů.

Kamila Tóthová

14. listopadu pořádalo myslivecké sdružení HORAL Malá Morava tradiční Poslední leč. K poslechu a tanci hrála skupina Protektor. Hosté si mohli pochutnat na výborné myslivecké kuchyni a v bohaté zvěřinové i věčné tombole vyhrál snad téměř každý. Foto Kamila Tóthová

Kdo má nejhorší veřejnou dopravu?

Na veřejném zasedání zastupitelů, které se konalo v místní části Vojtiškov, se obyvatelé z Vojtiškova dotazovali, proč se změnil spoj, který čekal na zástavce „Malá Morava, Vojtiškov, mlýn“ na spoj od Hanušovic, díky čemuž tam teď musí čekat 15 minut. Jestli by se to prý nedalo nějak změnit? Proč jsou právě oni omezováni, na úkor místní části Podlesí.

Já jsem si položil otázku jinak - kdo má nejhorší spojení ze všech našich místních částí? V potaz jsem vzal jen tři největší vesnice - Malou Moravu, Podlesí a Vojtiškov. Vyšlo mi, že obyvatelé Podlesí to mají nejhorší. Když jedou z Hanušovic, tak jim sice jedou čtyři spoje, ale žádný jim nejede přímo a u posledního musí ještě přese-

To Vojtiškovští to mají o trochu lepší. Taky jim jedou čtyři spoje, ale jeden přímo, druhý přímo jen v úterý, ve středu a v pátek, třetí spoj objíždí a u posledního musí přese-

dat. Do místní části Malá Morava (zástavka pošta) jede šest spojů, tři přímo.

Do Hanušovic to mají nejhorší ve Vojtiškově. Jedou jim jen dva spoje, ale za to přímo. Z Malé Moravy (zástavka pošta) odjíždí šest spojů a jen dva přímo. Z Podlesí jim jedou čtyři spoje, tři jedou přímo. Všechny linky jedou jen v pracovních den.

Tento článek nemá vyvolat nenávisť nebo spory. Ale chce ukázat, že je naše veřejná doprava opravdovým problémem a že je také velmi těžké vyhovět všem. Jsem naopak rád, že žiji v obci, ve kterém mají její občané zájem o její chod.

A jak veřejnou dopravu zlepšit?

Hlavně ji aktivně využívat. Kraj tak bude nucen linky nejen nerušit, ale třeba i posílit.

Petr Mahel

Zápis z 16. zasedání

Zastupitelstva obce Malá Morava,

konaného dne 26. 11. 2009 ve společenské místnosti Pensionu Sport ve Vojtíškově od 16.00 hod.

Přítomní členové zastupitelstva obce: Köhler Walter(2), Kubaník Milan (3), Marinov Antonín(4), Ščambura Rostislav(6), Mgr. Radovan Šikula(7), Temňák Josef(8), Tóth Martin(9).

Z jednání omluvena: Emílie Klimešová(5)

Z jednání neomluvena: Hulínová Martina(1)

Přítomní občané: Kamila Tóthová, Jana Mikulíčková, Irena Kouřilová, Helma Köhlerová, Anna Kubaníková, Jaromír Straka, Dana Bínová, Jiří Macháček, Anna Temňáková, Helena Juránková, Jaroslava Cehová, Petr Pospíchal, Antonín Pospíchal, Pavel Netolický, Jan Vranešic, Luboš Grisník, Marie Lisoňková, František Špička, Radomír Ščambura, Jan Zajaroš, Jana Ščamburová.

Hlasování zastupitelů: (+) pro, (-) proti, (o) zdržel se hlasování, (x) nepřítomen.

Program jednání:

1. Schválení programu jednání.
2. Volba zapisovatele z jednání.
3. Příprava usnesení z jednání.
4. Volba ověřovatelů z jednání.
5. Kontrola plnění usnesení z minulého zasedání.
6. Výsledek hospodaření obce za leden až říjen 2009.
7. Rozpočtové změny č. 3/2009.
8. Rozpočtové provizorium na rok 2010.
9. Smlouva o smlouvě budoucí ČEZ.
10. Smlouva o smlouvě budoucí Nováček.
11. Dodatek ke smlouvě o dílo na zpracování územního plánu.
12. Darovací smlouva na harmonium.
13. Vyřazení knihovnických fondů.
14. Překročení limitu pro používání mobilních telefonů.
15. Volba přísedícího u okresního soudu.
16. Rekonstrukce části vodovodu v Podlesí.
17. Multifunkční plocha ve Vojtíškově.
18. Přestavba požární zbrojnice na Malé Moravě.
19. Prístavba vstupního přístřešku na kapli ve Vysoké.
20. Rekonstrukce památníků obětem první světové války.
21. Revitalizace centra Podlesí.
22. Vytvoření pracovních míst na veřejně prospěšné práce 2010.
23. Žádosti o příspěvek.
24. Informace o mateřské škole.
25. Výsledek kontroly provedené Úřadem práce.
26. Výsledek dílčí kontroly přezkoumání hospodaření.
27. Výsledek šetření České inspekce životního prostředí.
28. Výročí obce.
29. Informace o činnosti Kontrolního výboru obce.
30. Informace o provedených opravách obecního úřadu.
31. Informace o obsazení místa referenta obce.
32. Diskuse.
33. Návrh usnesení z jednání zastupitelstva obce.
34. Závěr jednání.

1. Zahájení a schválení programu jednání

Starosta obce Antonín Marinov zahájil v 16.00 hod. zasedání, uvítal přítomné a konstatoval, že zasedání bylo řádně svoláno, je přítomno šest členů zastupitelstva a tudíž je zastupitelstvo usnášení schopné.

2009/16/01 : ZO schvaluje program jednání

Hlasování: 6:0:0 (schváleno)

2. Určení zapisovatele z jednání

2009/16/02: ZO schvaluje zapisovatelkou z jednání paní Simonu Pospíchalovou.

Hlasování: 6:0:0 (schváleno)

3. Příprava usnesení z jednání

2009/16/03: ZO pověřuje paní Simonu Pospíchalovou přípravou usnesení z jednání.

Hlasování: 6:0:0 (schváleno)

4. Určení ověřovatelů zápisu

2009/16/04: ZO schvaluje ověřovateli tohoto zápisu Mgr. Šikulu a pana Tótha.

Hlasování: 6:0:0 (schváleno)

5. Kontrola plnění usnesení z minulého zasedání

Přítomní byli starostou informováni o plnění usnesení z minulého zasedání a z činnosti obecního úřadu v tomto období.

2009/16/05: ZO bere na vědomí plnění usnesení z minulého zasedání.

6. Informace o hospodaření obce za leden až říjen 2009

Starosta seznámil přítomné s výsledkem hospodaření obce Malá Morava za období leden až říjen 2009. Dále byli přítomní informováni o plnění příjmů ze státního rozpočtu ze sdílených daní. I v tomto období pokračuje pokles. Příjmy jsou v současnosti oproti stejnému období loňského roku nižší o 10 %, tj. o 550 000,- Kč.

2009/15/06: ZO bere na vědomí výsledek hospodaření obce za leden až říjen 2009.

7. Rozpočtové změny č. 3/2009

Zastupitelstvo obce projednalo rozpočtové změny č. 3/2009, včetně důvodové zprávy. Rozpočet byl navýšen v příjmech o dotace ve výši 430 500,- Kč, dále byl vlastními rozpočtovými úpravami snížen o 108 938,- Kč. Ve výdajích byl rozpočet také navýšen o dotace ve výši 430 500,- Kč a vlastními rozpočtovými úpravami snížen o 108 938,- Kč.

2009/16/07: ZO schvaluje rozpočtové změny č. 3/2009.

Hlasování: 6:0:0 (schváleno)

8. Rozpočtové provizorium

Jelikož nejsou k dispozici některé údaje k tvorbě rozpočtu obce na rok 2010, je nutno v zájmu zajištění plynulého hospodaření obce a v souladu s § 13 zákona o rozpočtových pravidel, vyhlásit rozpočtové provizorium na dobu od 1. 1. 2010 do doby schválení rozpočtu zastupitelstvem obce a na toto období stanoví pravidla hospodaření. Rozpočtové provizorium včetně pravidel je přílohou č. 1 tohoto zápisu (k nahlédnutí na obecním úřadě - pozn.).

V 16.10 hod. se dostavil pan Köhler.

2009/16/08: ZO vyhlásuje na dobu od 1. 1. 2010 do schválení rozpočtu obce na rok 2010 rozpočtové provizorium a stanovuje podmínky pro hospodaření v tomto období.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

9. Smlouva o smlouvě budoucí ČEZ

Obci byla 4.11.2009 doručena žádost společnosti PEN – projekty energetiky, s. r. o. z Pardubic o realizaci nového kabelového vedení VN pro společnost ČEZ na pozemcích ve vlastnictví obce p. č. 46/2, 55/2, 60/1 a 110 v k. ú. Malá Morava, včetně stavby v ochranném pásmu lesa na pozemku p. č. 113. Tato společnost v minulosti zamýšlela na těchto pozemcích vystavět nadzemní vedení. S tímto řešením zastupitelstvo ovšem nesouhlasilo.

2009/16/09: ZO souhlasí se stavbou kabelového vedení vysokého napětí a schvaluje uzavření smlouvy o smlouvě budoucí o věcném břemení se společností ČEZ Distribuce, a. s.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

10. Smlouva o smlouvě budoucí pan Nováček

Obci byla dne 3. 11. 2009 doručena žádost Zdeňka Nováčka o uzavření smlouvy o smlouvě budoucí o zřízení věcného břemene na zřízení nadzemního vedení vysokého napětí. Jedná se o budoucí napojení malé vodní elektrárny ve Vlaském k vedení vysokého napětí o délce cca 6 metrů na pozemku p. č. 510 v k. ú. Vlaské.

2009/16/10: ZO schvaluje uzavření smlouvy o smlouvě budoucí o zřízení věcného břemene na zhotovení nadzemního vedení vysokého napětí s panem Zdeňkem Nováčkem.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

11. Dodatek ke smlouvě na zpracování územního plánu

Na základě požadavku Městského úřadu Šumperk, Odboru strategického rozvoje, ÚP a investic doručeného obci dne 23. 10. 2009, ve kterém vedoucí odboru požaduje zpracovat ještě doplňující průzkumy a rozbory celého správního území Malé Moravy a z nich vyplývající problémový výkres, jsme oslovili společnost SURPMO se žádostí o zpracování této dokumentace. Byl nám doručen dodatek č. 1 ke smlouvě na zpracování územního plánu. Cena za zpracování územ-

ního plánu se tak zvýší o 19 040 Kč.

2009/16/11: ZO schvaluje uzavření dodatku č. 1 na zpracování územního plánu.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

12. Darovací smlouva na harmonium

Mgr. Jaromír Straka nabízí obci dar – kostelní harmonium, které je v současné době umístěno v kapli Nejsvětější Trojice ve Vysoké a je využíváno při bohoslužbách a ostatních slavnostních příležitostech v kapli.

2009/16/12: ZO schvaluje uzavření darovací smlouvy s Mgr. Strakou na převod kostelního harmonia do vlastnictví obce.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

13. Vyřazení knihovnických fondů

Vedoucí Městské knihovny Hanušovice paní Dana Urbanová předložila návrh na vyřazení knihovnických fondů z knihovny v Malé Moravě a odepsání z evidence. Jedná se celkem o 302 svazků. Důvodem k vyřazení je značné opotřebování knih.

2009/16/13: ZO schvaluje vyřazení knihovnických fondů z knihovny v Malé Moravě.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

14. Překročení limitu na používání mobilních telefonů

Dne 3. 9. 2008 byl zastupitelstvem obce stanoven limit pro používání mobilních telefonů ve výši 2 000 Kč měsíčně. Částka, která je účtována nad limit, je účastníkem hrazena v hotovosti. Ve vyúčtování za měsíc říjen byla fakturovaná částka překročena o 739,74 Kč. Toto navýšení bylo způsobeno zvýšenou telefonní komunikací starosty při sněhové kalamitě v období 14.-16. října.

2009/16/14: ZO schvaluje prominutí doplatku ve výši 739,74 Kč za překročení limitu za provoz mobilního telefonu za měsíc říjen 2009.

Hlasování: 6:0:1 (schváleno)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
x	+	+	0	x	+	+	+	+

15. Volba přisedícího u Okresního soudu v Šumperku

Obci Malá Morava byl dne 14. 9. 2009 doručen návrh Okresního soudu v Šumperku na znovuobsazení funkce přisedícího na období dalších čtyř let panem Miroslavem Bobalíkem. Pan Bobalík s kandidaturou souhlasí. Náplní práce přisedícího je spolurozhodování v trestním řízení.

2009/16/15: ZO volí do funkce přisedícího Okresního soudu v Šumperku na další čtyřleté období pana Miroslava Bobalíka.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

16. Rekonstrukce částí vodovodu v Podlesí

Obec má zpracovanou projektovou dokumentaci na dílčí etapu postupné rekonstrukce vodovodního řádu v Podlesí. Tento vodovod je zde již od roku 1900 a jeho životnost je již dávno prošlá, takže nutnost postupné rekonstrukce zásobovacích vodovodních řádů je nanejvýš nezbytná.

Jedná se o část vodovodu od č.p. 21 a 22 po dům paní Marčanové. V posledních dvou letech zde pravidelně vznikají vážné problémy se zásobováním vodou. Tato rekonstrukce je v souladu s dokumentem Plán rozvoje vodovodu a kanalizací obce Malá Morava. Jedná se o úsek v délce cca 300 m, předpokládané náklady na tuto část obnovy jsou podle projektové dokumentace cca 600 000,- Kč a i z těchto důvodů je snahou obce získat dotační zdroje i na tuto akci.

2009/16/16: ZO schvaluje provedení rekonstrukce částí vodovodu Podlesí v roce 2010.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

2009/16/17: ZO schvaluje podání žádosti o dotaci na provedení rekonstrukce částí vodovodu Podlesí.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

17. Multifunkční plocha ve Vojtíškově

Na řadu přichází realizace výstavby hřiště ve Vojtíškově s volnočasovými prvky. Tento areál by měl vyrůst v blízkosti domů čp. 77 a 79 ve Vojtíškově.

V současné době se připravuje projekt pro stavební a územní řízení, který by měl být hotový do konce tohoto roku. Stále ještě probíhají převody pozemků pod zamýšlenou stavbou. Financování výstavby se obec bude snažit pokrýt z dotačních titulů, kde je možno získat až 90 % nákladů na projekt.

2009/16/18: ZO schvaluje stavbu multifunkčního zařízení pro hru dětí a odpočinek dospělých ve Vojtíškově.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

2009/16/19: ZO schvaluje podání žádosti o dotaci na stavbu multifunkčního zařízení pro hru dětí a odpočinek dospělých ve Vojtíškově.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

18. Přestavba požární zbrojnice na Malé Moravě

Zastupitelům byla předložena studie úprav objektu bývalé hasičské zbrojnice na pozemku p. č. 211 v k. ú. Malá Morava. Jelikož je budova v poměrně špatném stavu je nutno začít uvažovat o její opravě. Budova vzhledem ke svým parametrům již nikdy nemůže sloužit jako hasičská zbrojnice a na celkovou rekonstrukci obec nemá dostatek financí. Právě z důvodů finančních a snahy získat co možná nejvýhodnější dotaci vznikla myšlenka přebudovat tuto budovu na drobné muzeum poukazujícího na historii obce Malá Morava a blízkého okolí. Mohou zde být vystaveny historické materiály, fotografie, historická požární stříkačka a další zajímavosti z obce. Provoz muzea by byl bez trvalé otevírací doby, objekt by byl přístupný například po předchozí domluvě nebo ve stanovený čas.

Studie je vypracovaná ve dvou variantách:

1. Stavba muzea, včetně jeho zázemí a vytápění elektrickými přímotopy.

2. Stavba muzea, včetně zázemí a vytápění pomocí kotle na tuhá paliva.

Orientační náklady na variantu č. 1 je cca 1 175 000 Kč, varianta č. 2 by stála 1 125 264 Kč. Z jednotlivých dotačních titulů lze získat až 90 % nákladů. Náklady obce by tak byly zhruba ve výši cca 150 000 Kč. Pan Tóth navrhuje, aby byla zpracována dokumentace na první variantu – vytápění pomocí elektrických přímotopů.

Starosta nechal o tomto návrhu hlasovat.

2009/16/20: ZO neschvaluje zpracování projektové dokumentace na přestavbu požární zbrojnice s vytápěním pomocí elektrických přímotopů.

Hlasování: 1:5:1 (neschváleno)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
x	-	-	-	x	-	0	-	+

Starosta nechal hlasovat o druhé variantě.

2009/16/21: ZO schvaluje přestavbu bývalé požární zbrojnice v Malé Moravě na muzeum místní historie a zpracování projektové dokumentace s vytápěním objektu na tuhá paliva.

Hlasování: 5:0:2 (schváleno)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
x	+	+	+	x	+	0	+	0

2009/16/22: ZO schvaluje podání žádosti o dotaci na přestavbu bývalé požární zbrojnice v Malé Moravě na muzeum místní historie.

Hlasování: 5:0:2 (schváleno)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
x	+	+	+	x	+	0	+	0

19. Přístavba vstupního přístřešku na kapli Vysoká

Obec Malá Morava má zpracovanou projektovou dokumentaci na stavbu dobového, vstupního přístřešku na kapli ve Vysoké. Půjde se o repliku původního přístřešku z doby, kdy byla kaple postavena a kdy sloužil zejména v zimních měsících k ochraně vstupu do kaple. Jedná se ovšem o stavbu na pozemku Pozemkového fondu ČR. Územní pracoviště Šumperk se stavbou souhlasí.

Jde o jednoduchou dřevěnou stavbu se střechem ze dřevěného šindele, kamennou dlahou a historickými vstupními dveřmi. Předpokládané náklady na tuto akci jsou cca 220 000 Kč a měla by být realizována pouze v případě, že na tuto stavbu získáme dotace.

2009/16/23: ZO souhlasí se stavbou vstupního přístřešku u kaple ve Vysoké.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

2009/16/24: ZO schvaluje podání žádosti o dotaci na stavbu vstupního přístřešku u kaple ve Vysoké.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

20. Rekonstrukce památníků obětem první světové války

Záměrem obce je zrekonstruovat památníky padlých v 1. světové válce v Malé Moravě a Vlaském. V současné době se zpracovávají restaurátorské záměry na tyto památníky. Práce by se měly realizovat pouze za předpokladu získání dotací, například z rozpočtu Olomouckého kraje nebo Ministerstva obrany ČR.

2009/16/25: ZO schvaluje provedení rekonstrukce památníků obětem první světové války v Malé Moravě a ve Vlaském.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

2009/16/26: ZO schvaluje podání žádosti o dotaci na rekonstrukce památníků obětem první světové války v Malé Moravě

a ve Vlaském.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

21. Revitalizace centra Podlesí

Obec Malá Morava v současnosti zpracovává projekt ke stavebnímu a územnímu řízení na revitalizaci Podlesí. Jedná se o úpravu náměstí. V parku by měly proběhnout terénní úpravy, výsadba nových stromů, instalace mobiliáře a další doplňkové činnosti jako například úprava místní dopravy, výstavba chodníků a parkovacích ploch. Dále bychom v rámci tohoto projektu chtěli zrekonstruovat také další část vodovodu, popřípadě kanalizace. Finance na tuto akci se obec bude snažit získat z Evropské unie, prostřednictvím Regionálního operačního programu Střední Morava. Byla uzavřena smlouva o dílo se společností EU centrum Praha, která nám zpracuje a podá žádost o tuto dotaci.

2009/16/27: ZO schvaluje provedení revitalizace centra Podlesí a podání žádosti o dotaci na tuto akci.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

22. Vytvoření pracovních míst na veřejně prospěšné práce v roce 2010

Záměrem obce je i v příštím roce vytvořit 5 pracovních míst na dobu určitou pravděpodobně od 1. 5. 2010 do 30. 11. 2010 pro sezónní práce jako úklid, sekání trávy a ostatní pomocné práce. Obec zřízením těchto míst nevzniknou žádné větší výdaje, jelikož obci bude poskytnuta dotace na mzdové náklady, včetně odvodů z mezd. Jedná se o práce převážně sezónního charakteru, zaměřené na úklid v obcích, údržbu zeleně a komunikací, stavební práce, údržbu sportovních zařízení v obci, zlepšení životního prostředí apod.

V roce 2008 obec zaměstnala 4 pracovníky, dotace na mzdy pro jednoho pracovníka, včetně odvodů z mezd byla 9 500 Kč měsíčně, celkem cca 260 000 Kč. V letošním roce bylo zaměstnáno 5 pracovníků s dotací 12 000 Kč na osobu a měsíc, celkem cca 420 000 Kč.

2009/16/28: ZO schvaluje zřízení 5 pracovních míst na veřejně prospěšné práce v roce 2010 a uzavření smlouvy s Úřadem práce.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

23. Žádosti o příspěvek

Obec Malá Morava v současnosti eviduje dvě žádosti o finanční příspěvky, a to Armády spásy Šumperk a občanského sdružení Alienteam.cz Malá Morava.

1. Armáda spásy žádá o příspěvek na provoz v roce 2010.

2. Občanské sdružení žádá příspěvek 40 000 Kč na spolufinancování projektu na vybavení hřiště na Malé Moravě umělým povrchem. Na tuto činnost žádali o příspěvek prostřednictvím MAS Horní Pomoraví ze Strategického plánu Leader.

Jelikož v současné době není k dispozici schválený rozpočet obce na rok 2010 starosta doporučil, stejně jako v loňském roce, jednat o finančních příspěvcích až na začátku příštího roku při schvalování rozpočtu.

Mgr. Šikula seznámil přítomné s projektovým záměrem. Informoval o průběhu, financování prací a o skutečnosti, že dotace bude proplacena až po ukončení projektu. Z těchto důvodů navrhuje aby obec zafinancovala celý projekt částkou 400 000 Kč a po ukončení a proplacení dotace občanské sdružení Alienteam.cz obci 360 000 Kč vrátí. Nebrání se ani myšlence celé hřiště následně věnovat obci. Navrhuje sepsání smlouvy o budoucí darovací smlouvě.

Starosta tento postup nedoporučuje.

Pan Temňák konstatuje, že se jedná o církevní pozemek.

Po diskuzi nechal starosta hlasovat o návrhu Mgr. Šikuly.

2009/16/29: ZO neschvaluje poskytnutí finančního příspěvku občanskému sdružení Alienteam.cz ve výši 400 000 Kč na vybavení hřiště na Malé Moravě umělým povrchem, za podmínky uzavření smlouvy budoucí o darovací smlouvě.

Hlasování: 1:4:2 (neschváleno)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
x	-	-	-	x	0	+	-	0

Jelikož nebyl pozměňovací návrh schválen, nechal starosta hlasovat o původním návrhu.

2009/16/30: ZO schvaluje přesunutí tohoto bodu jednání na den, kdy se bude zastupitelstvem obce schvalovat rozpočet na rok 2010.

Hlasování: 6:0:1 (schváleno)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
x	+	+	+	x	+	0	+	+

24. Informace o mateřské škole

1. října 2009 nastoupila po mateřské dovolené do funkce ředitelky

paní Sylva Miklasová. Z tohoto důvodu končí pracovní poměr dosavadní zástupce ředitelky paní Petra Příbylová. 15. října paní Miklasová ovšem požádala o rozvázání pracovního poměru, který bude ukončen dohodou k 31. 1. 2010.

Proto bylo opatřením starosty vyhlášeno konkurzní řízení na obsazení ředitele Mateřské školy Malá Morava, příspěvkové organizace. Byl zveřejněn inzerát s podmínkami účasti v konkurzu. Přihlášky se přijímají do konce roku 2009. Konkurz bude probíhat cca 19. ledna 2010.

Úraz dítěte v Mateřské škole.

Dne 16. října, před odjezdem autobusu došlo k úrazu – zranění lokte pravé ruky pětileté Esterky Morongové. Následně bylo na základě stížnosti maminky dítěte provedeno šetření úrazu Českou školní inspekcí Olomouc, školní inspektorkou Naděždou Pytlíčkovou.

Dílič body stížnosti rodiče dítěte byly specifikovány do tří hlavních oblastí:

1. Zabezpečení dohledu nad dětmi v době úrazu v mateřské škole.
2. Zajištění informování matky o úrazu mateřskou školou.
3. Evidování a hlášení úrazu dítěte mateřskou školou.

Výsledkem šetření bylo toto konstatování:

1. Stížnost v prvním bodě je nedůvodná – MŠ zajistila řádný dohled nad dětmi v rámci podmínek provozu.

2. Stížnost v druhém bodě je důvodná - MŠ podala bez zbytečného odkladu hlášení o úraze zákonnému zástupci dítěte, avšak pouze zprostředkovaně, tak jak je v místě obvyklé, prostřednictvím doprovodu dítěte v autobuse. Měla je ovšem neprodleně informovat telefonicky – tento postup školy i přesto, že druhý den ráno o celé záležitosti ředitelka školy osobně informovala maminku dítěte, nebyl v souladu s vyhláškou č. 64/2005 o evidenci úrazů žáků škol.

3. Stížnost v třetím bodě je důvodná – MŠ vyhotovila záznam o úraze na požadovaném tiskopisu, v původní verzi, kterou obdržela maminka dítěte, ovšem chyběly dílič údaje (podrobná specifikace úrazu a konstatování, že úrazový děj byl tak rychlý, že pracovníce vykonávající dozor nemohla úrazu zabránit). Tyto údaje byly po zjištění konkrétního poranění do záznamu doplněny a předány školní inspekci a zřizovateli.

Navrhované opatření:

1. Uložit ředitelce MŠ zpracování vnitřní směrnice, nebo zpracování podrobného postupu při úraze dítěte a informování rodičů do pracovního řádu organizace a prokazatelné seznámení učitelek s tímto postupem, který musí být v souladu s vyhláškou 64/2005. Termín do 30-ti dnů.

2. Jelikož se údaje duplicitních záznamů liší pouze v záležitostech pro popis úrazu nevýznamných a jsou spíše administrativním pochybením (specifikace zraněné části těla a preventivní opatření) ukládám ředitelce MŠ, aby bez zbytečného odkladu předala zákonnému zástupci dítěte doplněný záznam úrazu. Termín do 5-ti dnů.

Mgr. Šikula se dotazuje, zda nehrozí trestní oznámení ze strany rodiče?

Starosta : To je samozřejmě možné, ale pracovníce školky se nedopustily žádného pochybení, které by mohlo vést ke vzniku úrazu.

2009/15/31: ZO schvaluje přijetí navrhovaných opatření.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

25. Výsledek kontroly provedené Úřadem práce

Dne 8. 10. 2009 byla Úřadem práce v Šumperku zahájena následná kontrola realizace dohody o vytvoření pracovních míst v rámci veřejně prospěšných prací a poskytnutí příspěvku spolufinancovaného ze státního rozpočtu a Evropského sociálního fondu. Kontrolované období bylo od 2. 5. 2008 do 31. 11. 2008. Závěrem kontroly bylo konstatování, že nebylo zjištěno porušení podmínek poskytnutí příspěvku ve sjednané dohodě.

2009/16/32: ZO bere na vědomí výsledek kontroly Úřadu práce.

26. Výsledek díličho přezkoumání hospodaření obce v roce 2009

Dne 25. 11. 2009 se uskutečnilo dílič přezkoumání hospodaření, které provedly pracovníce Krajského úřadu Olomouckého kraje Dana Weingartová a Alena Šneewisová. Bylo kontrolováno hospodaření obce v období od ledna do října tohoto roku. Závěrem kontroly bylo konstatování, že při přezkoumání nebyly zjištěny žádné chyby a nedostatky.

2009/16/33: ZO bere na vědomí výsledek dílič kontroly hospodaření obce v roce 2009.

27. Výsledek šetření České inspekce životního prostředí

Dne 9. září provedli pracovníci ČIZP Olomouc Ing. Blažena Vysoká a Mgr. Antonín Macek šetření, které bylo zaměřeno na kontrolu

provozování obecních vodovodů a odběru podzemních vod ve Vojtíškově. Závěrem kontroly bylo konstatováno, že nebylo shledáno porušení vodního zákona.

2009/16/34: ZO bere na vědomí výsledek šetření České inspekce životního prostředí.

28. Výročí obce

V roce 2010 uplyne 660 let od první zmínky o obci Malá Morava. Toto je významné jubileum, které nás všechny zavazuje k tomu, abychom uspořádali k této příležitosti kulturní slavnost.

Naším záměrem je uspořádat sjezd rodáků z Malé Moravy a ostatních místních částí a také vysvětlit nové obecní symboly. Druhotným významem akce bude zviditelnění obce v této turistické oblasti. Předběžný termín je druhý nebo třetí týden v srpnu. Jako místo konání je navrhováno hřiště v Podlesí, které bude z větší části vybaveno stany a krytými pódií pro případ nepříznivého počasí. K této příležitosti bude vydán Almanach obce Malá Morava, budou vytištěny propagační materiály a různé upomínkové předměty, které budou k dispozici návštěvníkům akce, ale i později obci k její propagaci. Jelikož se bude jednat o finančně náročnou akci, budeme se snažit získat dotace, popřípadě další sponzory, aby se vlastní náklady obce minimalizovaly. Poté starosta předal slovo panu Antonínu Pospíchalovi, který pracuje v reklamní společnosti, kde pořádá řadu významných sportovních a kulturních akcí a spolupracuje s obcí při přípravě a organizaci této kulturní akce. Pan Pospíchal prezentoval možnosti akce.

2009/16/35: ZO schvaluje uspořádání kulturní akce k příležitosti výročí 660 let první zmínky o obci, schvaluje podání žádosti o dotaci na tuto kulturní akci a pověřuje starostu podpisem sponzorských smluv na financování akce.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

29. Informace o činnosti Kontrolního výboru obce

Informace přednesl předseda Kontrolního výboru pan Rostislav Ščambura.

2009/16/36: ZO bere na vědomí informaci o činnosti Kontrolního výboru obce.

30. Informace o provedených opravách obecního úřadu

Informace přednesl starosta obce pan Antonín Marinov.

2009/16/37: ZO bere na vědomí informaci o provedených opravách obecního úřadu.

31. Informace o obsazení uvolněného místa referenta obce

Starosta obce informoval o tom, že na začátku příštího roku, z

důvodu zdravotních potíží a dlouhodobé pracovní neschopnosti místostarosty obce a zvýšených nároků na novou legislativu a pracovní činnosti (např. agenda CzechPoint a doplňkové služby, datové schránky, elektronická spisová služba, organizace veřejné služby a obecně prospěšných prací a v neposlední řadě také nové plátcovství DPH u obce) obsadí uvolněné místo referenta obce Malá Morava. Bude vyhlášeno výběrové řízení, kde bude vybrán vhodný uchazeč. Bude se jednat o pracovní poměr na dobu určitou, jako záskok na pozici referenta obce, který je v současné době uvolněný k výkonu funkce starosty.

2009/16/38: ZO bere na vědomí informace o obsazení volného místa referenta.

32. Diskuse

Mgr. Straka informoval o zvýšení návštěvnosti kaple ve Vysoké, poděkoval všem pracovníkům obce, kteří Vysokou udržovali a vyjádřil pochvalu také redakční radě časopisu Devítka. Diskutoval s p. Mahelem o krizovém plánu a situaci a spolupráci s obcí v průběhu sněhové kalamity.

Pan Mahel informoval, že jeho článek odrazil názor a myšlenku lidí.

Josefa Cehová se informuje na možnost zřídit krytou autobusovou zastávku v Podlesí. V současné době lidé čekají na autobus v průjezdu radnice.

Starosta: to je myšlenka, kterou bychom mohli zapracovat do chystaného projektu na revitalizaci Podlesí.

Josef Temňák se ptá, proč byl změněn jízdní řád autobusů. Lidé jedoucí do Vojtíškova nyní musí 20 minut čekat na spoj u mlýna.

Pani Lisoňková se ptá, zda je možné předejít další kalamitní situaci tím, že se vykáčí stromy kolem cest.

33. Návrh usnesení z jednání zastupitelstva

- přednesla paní Simona Pospíchalová

2009/15/39: ZO schvaluje návrh usnesení z 16. zasedání zastupitelstva.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

Další připomínky a náměty nebyly, starosta obce Antonín Marinov poděkoval všem přítomným zastupitelům a občanům za účast a v 17:30 hodin jednání ukončil.

Ověřovatelé zápisu: Mgr. Šikula, Martin Tóth.

Zapsala: Simona Pospíchalová.

Starosta obce: Antonín Marinov

Barvy nás prý dokáží ovlivnit

Je čas adventu, každý se připravuje na vánoční svátky. V oknech blikají vánoční žárovky a za chvíli se v každé domácnosti rozsvítí i vánoční stromek. Každé oko potěší pohled na tu pestrobarevnou krásu. Ale proč? Co nás tolik na barvách přitahuje? Dokáží nás barvy také ovlivňovat nebo dokonce léčit?

Podle doktora Maxe Luschera, mají barvy hluboce zakořeněný psychologický význam. K objasnění tohoto významu je třeba vrátit

se do časů, kdy lidé ještě žili v divočině.

Jasně žlutá barva = denní světlo - znamená nový den, jasný začátek. Tmavě modrá nebo černá - noc, která je dobou odpočinku a časem k obnovení sil v bezpečí úkrytu, ale také s sebou přináší strach z neznámého. Zelená - je příslibem potravy a léčivých vlastností rostlin. Červená - zejména nahnědlý odstín této barvy, představuje barvu krve a je tudíž spojována s agresí. Ve viditelné části elektromagnetického spektra

vnímáme barvu červenou, oranžovou, žlutou, zelenou, modrou, inkoustově modrou a fialovou. (spektrum jako takové se skládá z elektromagnetických vln včetně rentgenových a také z infračerveného a ultrafialového záření, které však okem nevidíme). Vlny, které vyvolávají vjem červené barvy, měří 700 nanometrů. Vlny, které vyvolávají vjem fialové, měří 400 nm. Říká se, že červené vlny jsou „dlouhé“ a fialové.

Barevné světlo je však i pro naše zdraví

ČERVENÉ - pozitivně ovlivňuje naše pohybové ústrojí, srdce, plíce, svaly, hojení ran, menzes, vypadávání vlasů. ŽLUTÉ (až oranžové) - podporuje zažívací ústrojí, aktivuje žaludek a střeva, ledviny, játra, slezinu, povzbuzuje nervy. MODŘÍ - blahodárně působí na genitální oblast a na nervy, léčí nespavost, poruchy vaječníků a varlat, záněty, bolesti, kornatění tepen, únavu, pubertální potíže a impotenci. ZELENÉ - pomáhá při kataru průdušek, zánětech kloubů, černém kašli, dně a duševních poruchách. „Světelnou sprchu“ v příslušné barvě, aby měla účinnost, je dobré si dávat 15-20 minut denně.

<http://www.laska-vztahy-duse.cz>

Lidové pranostiky

Barbora na ledu, Vánoce na blátě.

Jaké počasí na Barboru, takové počasí po zbytek adventu.

Svatý Mikuláš deštivý, zimě se ještě protiví.

Na Svatého Štěpána, každý se má za pána.

Jestli na Štěpána větry uhodí, příští rok se všechno urodí.

Není-li prosinec studený, bude příští rok hubený.

Padá-li na Boží Hod vánoční sníh, hodně obilí bude na polích.

Zelené Vánoce - bílé Velikonoce.

Na Vánoce mnoho hvězdiček, slepice nanesou mnoho vajíček.

Něco málo o Králickém Sněžníku

Ptačí oblast Králický Sněžník

Ptačí oblast Králický Sněžník se rozprostírá na území Pardubického a Olomouckého kraje. Ačkoliv se lokalita jmenuje Králický Sněžník, patří do ní jen okraje tohoto pohoří. Hora Králický Sněžník a téměř celá Národní přírodní rezervace Králický Sněžník leží mimo tuto ptačí oblast. Ptačí oblast zahrnuje okraje pohoří Králický Sněžník, nižší polohy Hanušovické vrchoviny, část Bukovohorské hornatiny, která je jihovýchodním koncem Orlických hor a na východ zasahuje ptačí oblast až na úpatí Hrubého Jeseníku. Celková rozloha ptačí oblasti je asi 30 225,33 ha.

Předmět ochrany

Předmětem ochrany je jediný druh ptáka, **chřástal polní** (*Crex crex*). V celé ptačí oblasti hnízdí asi 150-170 párů a jedná se tedy o jednu z nejméně početných populací v ČR. Biotopem tohoto druhu jsou právě extenzivně využívané louky, kterých je v této oblasti

nyní dostatek, protože kvůli chladnějšímu klimatu a málo úrodné půdě zde klasické zemědělství příliš neprosperuje.

Výskyt dalších druhů chráněné projektem Natura 2000

Kromě chřástala polního hnízdí ve vymezené ptačí oblasti (tedy nepočítá se do toho oblast hory Králický Sněžník a vlastně ani celé NPR Králický Sněžník) několik dalších druhů chráněných projektem Natura 2000, které však nejsou předmětem ochrany tohoto ptačího území. Jedná se o čápa černého (*Ciconia nigra*), čápa bílého (*Ciconia ciconia*) – 3 páry, jeřábka lesního (*Bonasa bonasia*) – 10 párů, výra velkého (*Bubo bubo*) – 5 párů, kulíška nejmenšího (*Glaucidium passerinum*), sýce rousného (*Aegolius funereus*) – 30 párů, ledňáčka říčního (*Alcedo atthis*), žlunu šedou (*Picus canus*), datla černého (*Dryocopus martius*) – 50 párů, lindušku horskou (*Anthus spi-*

nolleta), kosa horského (*Turdus torquatus*) a ůhýka obecného (*Lanius collurio*).

<http://cs.wikipedia.org/>

Chřástal polní (*Crex crex*)

Název: Chřástal polní

Latinsky: *Crex crex*

Skupina: Krátkokřídlí

Popis druhu a nároky na prostředí

O něco menší než koroptev, je na většině těla zbarven rezavohnědě. Hřbet je podélně, břicho příčně skvrnitě. Přední část krku a hrud jsou šedavé, křídla hnědá.

Hnízdí na vlhkých loukách, pastvinách a ladech, výjimečně i v polích od nížin až do vyšších poloh.

Stav a rozšíření v Evropě

Chřástal polní je Evropě rozšířen roztroušeně na celém kontinentu, přičemž vynechává nejjihnější a nejsevernější oblasti. V posledních desetiletích vymizel z velkých oblastí západní a střední Evropy a jeho osídlení zde je již jen velmi ostrůvkovité. Středisko výskytu nyní představuje východní Evropa, i tady však dochází k poklesu početnosti.

Hlavním důvodem úbytku je ztráta vhodného biotopu v důsledku intenzivních způsobů obdělávání luk a pastvin. Rychlost a míra ústupu vedla k tomu, že tento druh je rázen mezi nejohroženější ptáky Evropy.

Ochrana a rozšíření v ČR

Od poloviny 20. století, kdy byl na většině území běžným druhem nastala silná redukce stavů a to především v nížinách. Tento trend se patrně zastavil zhruba na počátku 90. let a od té doby došlo k nárůstu početnosti i k návratu do mnohých, dříve opuštěných lokalit. Těžištěm rozšíření i nadále zůstávají střední a vyšší polohy.

Chřástal polní (*Crex crex*) je středně velký druh chřástala z řádu krátkokřídlých. Jeho celkové zbarvení je šedavě žlutohnědé, s modrošedým očním proužkem a šedou stranou hrudi (u samice méně nápadnou). Hnízdí na vlhkých loukách, ale také na loukách s vysokým porostem a pastvinách. Na našem území se po dočasném ústupu a úbytku počtů opět rozšiřuje, jeho početnost se odhaduje na 1500-1700 párů (ve srovnání s 200-400 páry v roce 1989).

Z „Velké knihy o svatých“ - Svatý Mikuláš

O Mikulášovi slyšely snad všechny děti. Každému se asi před očima hned vybaví postava v dlouhé plášti s bílou bradou, jak rozdává dárky. Jistě na mnohých místech dorazil do jejich domovů i letos. Mikuláš je jedním z nejoblíbenějších světců dětí i dospělých.

Postava sv. Mikuláše je opředená mnoha legendami. Historicky doložených dat známe jen velmi málo. Jisté je to, že byl milovaným a uctívaným biskupem v Myře, dnes Demere v Turecku. Ve městě Bari v Apulii zase uchovávají jeho ostatky v kryptě chrámu sv. Mikuláše. Obě tato města se dělí o slávu Mikulášova jména.

Přesné datum Mikulášova narození známe. Víme jen, že se narodil kolem roku 280. Podle legendy přijal kněžské svěcení od svého strýce biskupa. Když mu zemřeli rodiče, rozdál Mikuláš celé své dědictví chudým. Pro sebe nechtěl nic.

Jednoho dne se Mikuláš vydal na cestu do osmdesát kilometrů vzdálené Myry, kde měl vyřídit nějakou záležitost. Když tam dorazil, chtěl se pomodlit ranní modlitbou a vstoupil proto do hlavního kostela ve městě. Najednou byl kostel plný velikého množství lidí. Obklopili ho, jášali a provolali ho novým biskupem v Myře. Mikuláš tomu zprvu vůbec nerozuměl, ale pak pochopil. Protože se předtím obyvatelé Myry několik měsíců nedokázali domluvit na novém biskupovi, rozhodli se, že první kněz, jenž toho rána vstoupí do kostela, bude jejich biskupem. A do kostela vešel jako první právě Mikuláš.

Lidé, kteří tehdy věřili v Ježíše, to měli těžké. Někteří římské panovníci křesťany pronásledovali a věznili. Biskup Mikuláš je utěšoval a pomáhal jim, to se však Římanům nelíbilo. Proto jednoho dne nakonec uvrhli do vězení samotného Mikuláše. Biskup snášel všechno mučení tak statečně a trpělivě, že to zapůsobilo na jeho vězňatele a zase ho propustili. Celé město jej nadšeně vítalo před branami vězení.

Mnohé legendy o Mikulášovi vypráví, že se nejvíce staral o lidi, kteří se ocitli v nějaké nouzi. Jednou zachránil před smrtí tři nevině odsouzené muže, jiný příběh vypráví o třech měsících zlata, které Mikuláš potají vhodil do okna, aby pomohl třem dívkám k věnu. Další legenda líčí, jak zachránil

námořníky, které stihla bouře.

Když oblíbený biskup z Myry okolo roku 350 zemřel, všichni ho postrádali a oplakávali. Říkali si, že byl nejlepším biskupem, jakého si mohli přát, hrob v Myře pokrývali růžemi. Mikulášův kult se rychle šířil do mnoha zemí. Jak se však z našeho Mikuláše stal náš Mikuláš, který v předvečer 6. prosince obdarovává děti nebo plní punčochy sladkostmi?

Jedna legenda říká, že Mikuláš i po své smrti každý rok o Vánocích procházel svým

městem. V přestrojení obcházel obydlí chudých a kladl jim přede dveře pozlacená jablka a ořechy.

Děti, podělte se a napište nám svůj zážitek spojený s Mikulášem, čertem a andělem. Vaše příběhy odevzdejte některému z našich redaktorů nebo na obecním úřadě. Ty nejlepší vaše příběhy jistě otiskneme.

Kamila Tóthová

Mikulášská besídka ve Vojtíškově

V pátek 4. prosince se ve Vojtíškově v prostorách místního pensionu konala Mikulášská besídka. Zúčastnily se jí děti různého věku, avšak ty nejmenší patřily mezi nejoblíbenější.

Odvaha nechyběla ani dvojici čertů, která mnohým vehnala slzy do očí. Děti dostaly od Mikuláše spoustu pamlsků, a to díky

sponzorským darům, které byly vybrány pro tento účel.

Tímto bychom chtěli poděkovat všem sponzorům a také panu Zajarošovi za zapůjčení prostoru.

Marie Vávrová ml.

Foto Kamila Tóthová

Proč doma máme „adventní věnec“

Adventní věnec je tradiční symbol západní církve, sloužící k symbolickému odpočítávání čtyř týdnů adventu. Obvykle má podobu věnce z jehličnatých větví ozdobeného 4 svícemi. Každou neděli se zapaluje další svíčka. Svíček může být ale i více, někdy je například používána konfigurace s pěti svíčkami, kdy poslední svíčka je zapalována na Vánoce.

Věnec ze zelených rostlin, stejně jako svíčky, byly zřejmě symbolicky používány v Evropě už před příchodem křesťanství. Podle některých teorií byl v předkřesťanské době symbolicky (zelené rostliny a svíčky symbolizují život v protikladu k okolní studené zimě) využíván i věnec v té podobě, kterou má dnes věnec adventní a křesťanstvím byl přímo převzat někdy okolo 16. století. Podle jiných teorií byla tradice adventního věnce založena až v století devatenáctém v Hamburku, německým protestantským teologem Johannem Hinrichem Wichernem (1808-

1881). Ten se mimo jiné zabýval městskou misí a založil školu pro chudé děti. Ty se ho v předvánoční době každodenně ptaly, kdy už budou Vánoce. V roce 1839 proto vyrobil předchůdce dnešních adventních věnců ze starého dřevěného kola, 19 malých červených svíček a 4 bílých svíci. Každý den se zapalovala další svíčka, v neděli velká bílá, v ostatní dny malá červená.

Zvyk se rozšířil nejdříve do německých protestantských sborů, měnicí se počet svíček se víceméně ustálil na dnes používaných čtyřech či pěti. Ve dvacátých letech 20. století se už uchytl v německých katolických sborech. Dnes se již objevuje i v rodinách pravoslavného vyznání.

Ve Wikipedii pro vás listovala
Kamila Tóthová

Medové koláčky od včeličky Aničky

Suroviny

150 g medu, 350 g hladké mouky, 1 lžičku prášku do pečiva nebo menší množství sody, 175 g tuků do pečiva (margarinu), 110 g rozinek, 1 lžičku perníkového koření, špetku soli, 1 vejce + 1 žloutek

Postup

Mouku s práškem rozměňte mezi prsty s tukem, až vznikne směs podobná drobenec.

Přidejte rozinky, koření a promíchejte. Přidejte vejce, žloutek a med. Vypracujte těsto, které vyválíte na placku silnou asi 0,5 cm. Skleničkou nebo tvořítkem vykrajujte kolečka. Kolečka lehce potřete tukem z obou stran a pečte na pánvi až zezlátnou a lehce naběhnou. Nechte vychladnout. Vychladlé podávejte k čaji, můžete mazat máslem. Z jedné dávky je asi 24 koleček o průměru cca 7,5 cm.

Prosinec v kalendáři svatých

Svatá Barbora - svátek 4. 12.

Sv. Barbora se narodila ve 3. století v rodině bohatého kupce. Otec byl nepřitelem křesťanů a dal krásnou dceru zavřít do věže, aby ji chránil před pokušením. Jeden ze sloužících obrátil Barboru na křesťanskou víru. Otec ji vydal do rukou soudce a ten ji dal krutě mučit, aby se zřekla své viry. Život Barbory ukončil sám otec, který ji setnul hlavu. Otec stihl boží trest a při popravě jej usmrtil blesk. Sv. Barbora je patronkou horníků a dělostřelců. Zvyk: Řezání třeseňových větvíček - barborky. Každá z větvíček dostala jméno chlapce a dívky věřily, že se stanou

nevěstou toho, která větvíčka s jeho jménem vykvete první.

Sv. Ambrož - svátek 7. 12.

Sv. Ambrož narodil se r. 339 v německém Trevíru. Vystudoval práva a stal se soudcem v Miláně. Byl jmenován biskupem i přesto, že nebyl pokřtěn.

Sv. Lucie - svátek 13. 12.

Sv. Lucie byla dcerou bohatých a vážených rodičů. Rozhodla se pro panenský život a všechny nabídky k sňatku odmítala a majetek rozdala chudým. Jeden ze zklamaných

nápadníků ji udal jako křesťanku a byla odsouzena k prostituci ve veřejném domě. Strážci ji tam nedokázaly odvést a tak ji podřezaly hrdlo nožem. Sv. Lucie je patronkou švadlen, kočích, sklenářů a brousířů. Je také ochránkyní proti čarodějnicím. V tento den se nesmělo prát a příst. Hospodyňky často vynášely kolovrátky na pídu.

Boží Hod vánoční 25. 12.

Nikde se nepracovalo, všichni měli zbožně rozjímat. Postele se nestlaly, světnice nezametaly, nechodilo se po návštěvách. Při mši „božihodové“ bývalo v kostele plno. Ve vinařských oblastech se věří, že ozářil-li sluníčko během mše tvář pana faráře, znamená to dobrou úrodu vína.

Sv. Štěpán - svátek 26. 12.

Byl žid, který se obrátil na křesťanskou víru. Byl velice vzdělaný a svým kázáním si nadělal hodně nepřátel, kteří ho také udali pro židovskou nevězradu. Za své kázání byl ukamenován. Jeho ostatky jsou uloženy v chrámě sv. Vavřince v Římě. Jako lidový zvyk známe tzv. Štěpánskou koledu. Byl to svátek veselý, návštěv a zpívání. Koledou si chudí lidé zabezpečili živobytí i na několik zimních týdnů, protože bylo zvykem každého koledníka obdarovat. Pro koledníky se pekly vánočky a koláče. Sv. Štěpán byl patronem koní. Ten den před východem slunce se nechalo koním pustit žilou, aby byli celý rok zdraví a čilí.

Jaroslava Cehová

Vánoční soutěž pro děti

Na vaše četné žádosti budeme také zveřejňovat správné odpovědi na soutěž z předcházejícího čísla

Správné odpovědi z Devítky č. 4 - 1. modrín opadavý, 2. září (U této otázky se datum mírně mění podle astrologických výpočtů a proto uznáváme i datum 23. září podle školní výuky), 3. žaludy, bukvice, kaštan, jablka, 4. hmyzožravec, 5. vraní oko čtyřlístek, 6. kaštan, 7. žaludy.

Vylosování byli: Veronika Kostúrová a Pavel Ceh. Výherci obdrží drobné upomínkové předměty. Gratulujeme.

Otázky nové vánoční soutěže.

1) Kolik týdnů trvá advent?

- 2) Kterým dnem v týdnu advent začíná?
- 3) Která ryba patří na tradiční vánoční stůl v Čechách?
- 4) Který den u nás rozdává Ježíšek dárky?
- 5) Kdo rozdává dárky v USA?
- 6) Které jsou zimní měsíce?
- 7) Který den v USA si děti rozbalují vánoční dárky (datum)?
- 8) Kdy má svátek Lucie?
- 9) Jak se jmenují adventní neděle?
- 10) Kdo je patronem (ochráncem) horníků a dělostřelců?

Správné odpovědi můžete odevzdat kterémukoli z redaktorů „Devítky“ nebo přímo na Obecní úřad, a to do 31. ledna 2010.

Jaroslava Cehová

Mrkvová pochoutka

I o Vánocích nemusíme jen mlsat cukroví, ale můžeme mlsat zdravě a dostat do těla vlákninu i pár vitaminů.

Ingredience

1 porce: 1 mrkev, 1 jablko, 1 lžíce citrónové šťávy, 1 lžíce medu, pár kapek oleje, 1 ořech

Postup

Očištěnou mrkev nastrouháme na jemno, oloupané jablko nahrubo. Smícháme dohromady s medem, citrónovou šťávou a olejem a ozdobíme ořechem.

Selský pohár

Ingredience

Na jednu porci: 2 hrsti ovesných vloček, 1/4 l mléka, lžička medu, kakao, čerstvé nebo kompotované ovoce podle chuti

Postup

Vločky namočíme do mléka a necháme nabobtnat (když nenecháme nic se nestane, jenom budeme déle míchat). Za stálého míchání uvaříme hustou kaši. Osladíme medem a pak vrstvíme do poháru střídavě s kakaem a ovocem. Komu nevadí „pár“ kalorií navíc, může do kaše zamíchat kousek másla.

333. kilometr řeky Moravy

Řeka Morava pramení pod vrcholem Králického Sněžníku v nadmořské výšce 1 380 metrů. Jde o nejvýznamnější moravskou řeku o délce 354 km, podle níž byla pojmenována i historická země Morava. Protéká celým územím od severu na jih, až k Bratislavě, kde se pod Devínským hradem vlévá do Dunaje. Na dolním toku tvoří hranici mezi Českou republikou a Slovenskem a mezi Slovenskem a Rakouskem.

Nedaleko odbočky na Vojtíškov se nachází 333. kilometr řeky Moravy. A právě na tomto zajímavém místě vybudoval Ing. Petr Kohout, majitel MVE ve Vlaském (bývalý kemp), odpočinkové místo pro kolemjdoucí a návštěvníky naší obce.

Jeho snažení a skvělý nápad si zaslouží naše poděkování.

www.obecmalamorava.cz

Vysoký Potok

Za své jméno (německy Hohenfluss) vděčí vesnice zeměpisné poloze ve vyšší nadmořské výšce než okolní vsi a na horních tocích četných potoků s prameny pod sv. Trojicí. Znamením na obecní pečeti bylo srdce, do něhož byly shora vetknuty tři květiny.

Severní hranice obecního katastru je tvořena řekou Moravou, jejímž údolím ve výšce kolem 500 m vede silnice a železniční trať z Hanušovic do Čech. Směrem k jihu se terén zvedá do zalesněné oblasti Hrubého lesa a

nejvyšší výšky 1 003 m dosahuje vrcholem Jeřábu na hranici s českým okresem Ústí nad Orlicí. Vesnice se střední nadmořskou výškou 570 m je rozložena podél potoka směřujícího do Moravy. Jeho údolím se vine silnička ke sv. Trojici, po níž je možno sestoupit do Moravského Karlova, Písařova nebo Janoušova. Katastr obce o rozloze 1580 hektarů se po připojení Zlatého Potoka v roce 1949 rozšířil na 1877 hektarů. V roce 1960 byly obě obce připojeny k Malé Moravě.

Vysoký Potok byl vesnicí s německým obyvatelstvem, jehož počet od poloviny 19. století mírně klesal. V roce 1900 žilo v 50 domech 268 obyvatel vesměs německé národnosti. Mezi 221 obyvateli v roce 1930 bylo 23 Čechů. Odsun německého obyvatelstva po druhé světové válce a nové osídlení způsobily v roce 1950 pokles na 140 obyvatel v 56 domech. V roce 1991 žilo ve 20 trvale obydlených domech jen 73 obyvatel. Většina stavení slouží k individuální rekreaci.

Ves se poprvé připomíná až při prodeji rudského panství v roce 1615. V té době však již měla 20 usedlostí, z nichž bylo 15 selských a pět zahradnických. Lánový rejstřík uvádí k roku 1677 ve Vysokém Potoce 19 usedlých, z nichž jen dva měli česká jména. V 18. století zde byla olejna, v první polovině 19. století mlýn a vrchnostenská myslivna, původní zákupní rychta se stala dědičnou. V roce 1834 žilo ve vesnici 336 obyvatel ve 36 domech.

Po roce 1848 byl Vysoký Potok připojen k politickému a soudnímu okresu Šumperk

a jeho částmi do roku 1867 sousední obce Vlaské a Zlatý Potok. Vedle horských políček poskytovala zdejším obyvatelům obživu práce v lese, v obci bylo sídlo lesního revíru rudského velkostatku a v meziválečném období státní myslivna. V provozu byl mlýn a pila, do dvacátých let cihelna, ve třicátých letech byla rozšířena výroba šindelů.

Politický život určovali němečtí agrárníci, ve třicátých letech i zde dominovala Henleinova Sudetoněmecká strana. Vyučování v německé jednotřídce začalo v roce 1885. V horské poloze Hrubého lesa byl na vysokopotockém katastru postaven poutní kostelík Nejsvětější Trojice. Nedaleko odtud byl v roce 1897 upraven mírně radioaktivní pramen Leopolda Grabnera.

Po odsunu německého obyvatelstva byla obec částečně osídlena novými osadníky. Zdejší zemědělskou půdu i pozemky sousedního Zlatého Potoka převzal v roce 1949 do svého hospodaření Státní statek v Hanušovicích.

V roce 1990 byla ve Vysokém Potoce jen prodejna smíšeného zboží.

Vlastivěda šumperského okresu, 1993

Jak táta Vojtíšek zachránil lišky

Nad údolím řeky Moravy se tyčí Sviní hora a pod touto horou se rozprostírá malá obec Vojtíškov. Když půjdete směrem na vrchol Sviní hory, projdete mohutným lesem, který stráží rodina skřítků Vojtíšků. Táta Vojtíšek, máma Vojtíšková, kteří mají sedm malých Vojtíšků a Vojtínek.

Jednou, a bylo to už hodně dávno, byl adventní čas. Vojtíškovi se připravovali na Vánoce. Vyčistili chaloupku, maminka pekla perníčky, malí Vojtínci obalovali ořechy do staniolu a těšili se, jak budou zdobit vánoční stromček v malé sekničce a také pro zvířátka před domečkem. Táta Vojtíšek procházel lesem a kontroloval smřky, jedličky a borovice, zda-li mají lesklé jehličí, pružné větvičky a dobře zavřené šišky, aby semínka nezmrzla. Prohlížel si pelech vysoké zvěře i divočáků, sledoval liščí noru pod kořenem stromu.

Příroda spala a klidně odpočívala pod peřinou kypřého sněhu. Táta Vojtíšek spokojeně pokyvoval hlavou. Všechno bylo v pořádku. Ale, co to? Na zemi uviděl stopu. Byla to divná stopa. Nebylo to kopýtko ani tlapka zvířete, ale stopa, která se podobala lidské noze, jen byla větší a prstů na ní bylo šest! Táta Vojtíšek se lekl. Byla to stopa Babukáče, zlého a zlomyslného hejkala. Kam Babukáč přijde, škodí lidem i zvířatům. V lese houká na pocestné, láme větve a plaší zvířata v jejich pelíšcích. Babukáč funěl přímo před tátou Vojtíškem, ale neviděl ho. Prolézal křoviny a natahoval pasti, železné a zubaté nůžky a ke každé nastražil kousek ryby, aby nalákal hladovou a důvěřivou lišku. Babukáč cenil zuby mlaskal a pochechtával se.

Táta Vojtíšek zahromoval: „Babukáci, já ti to nedovolím, abys zde chytal lišky!“ Seke-

rou usekl z lísky pružný proutek a chystal se na Babukáče. Ten však tátou Vojtíška uviděl a s funěním se schoval do mlází a zmizel. Co měl táta dělat. Pomyslel si, že na Babukáče musí vymyslet lest.

Pěšinkou ve sněhu se vrátil do chaloupky a celou příhodu vyprávěl mámě Vojtíškové. „Zlého Babukáče musíme vyhnat,“ řekla máma Vojtíšková, „pokazil by Vánoce.“ Z komory přinesla čepici z liščí kožešiny a pytel, táta Vojtíšek zase proutek a šli k liščímu pastím, které nastražil Babukáč. K jedné z pastí položili liščí čepici a schovali

se pod smřkem. Čekali a čekali, až uviděli Babukáče. Funěl, dupal a občas také hejkal, když uviděl u jedné pasti lišku. Vůbec nepoznal, že je to jen čepice. Sklonil se k ní. Na ten okamžik čekali táta s mámou. Přiskočili k Babukáčovi a strčili ho do pytle. Máma Vojtíšková držela pytel a táta Vojtíšek vyprávil Babukáče lískovkou, co se do něho vlezlo. Pustili ho teprve, až slíbil, že z lesa odejde a nikdy se nevrátí.

Teprve nyní se všem ulevilo. Byl adventní čas a všichni se těšili na Vánoce.

Milena Brňáková

Jak se proměnila víla Violka

Nejpěknější je palouček u lesa nad Malou Moravou. Večer, když se Sluníčko uloží za kopec do své postýlky a na nebi vládne stříbrný Měsíc, chodí víly tančit mezi luční květy, rozsvěcují svoje závoje na nízké větve keřů šípku a černého bezu. Když se dotknou špičkou svých malých prstíků travin a květin, zazvoní malá rolnička. Měsíc zalévá louku i les stříbrným světlem a svítí vílám, aby neuklouzly a nezranily si nožičku.

Když Sluníčko vstává a Měsíc jde spát, to musejí víly rychle do svých úkrytů. Sluneční paprsky vílám mohou ublížit a spálit jejich blankytná křídla. Víly to dobře vědí, a proto rychle posbírají svoje závoje a běží do svých domečků.

Víla Violka milovala tanec. Lehounce se vznášela nad paloukem, špičkami malých nožiček se dotýkala lístků travin jílku a ovsíku, kroužila kolem řebríčku a jitrocelu, hladila třezalku i čekanku na kraji vyslapného chodníku. Tančila a tančila, nastavova-

vala tvář Měsíci, který svým bledým světlem hladil její lice.

Violka byla jarním vzduchem celá omámená. Neviděla, že Měsíc se už chystá ke spánku, neslyšela ostatní víly, jak na ni volají, že už musí běžet do své chaloupky. A tu náhle Sluníčko poslalo první paprsek. Zazářil jako tenoučný vlásek a zasáhl vílu Violku. Vztáhla ruce k nebi, toužebně hledala Měsíc. Krásná blankytná křídla se spálila a spadla na zem. Její zelené střevíčky ztuhly a proměnily se v zelené lístečky, ztuhly i její ruce a nožky, které dříve tak lehounce tančily. Z jejich krásných zlatých vlasů se staly žluté lístky.

Z malé roztančené víly Violky se stala drobná žlutá květinka a protože kvete po celém území, které se jmenuje Sudety, jmenuje se „violka sudetská“. Když pofukuje větrík, třepotá svoji žlutou hlavičkou, stejně jakoby tančila, když ještě byla vílou.

Milena Brňáková

Advent - očekávání příchodu Spasitele na svět

Dříve to byla doba půstu, kdy se lidé měli namísto požívání nadměrného jídla a pití, věnovat zbožnému rozjímání. Zakázány byly zábavy, tanec a zpěv.

Slovo advent pochází z latinského slova „adventus“. Dnešní advent je spjat s tradicí Mikulášské nadílky, rozsvěcováním vánoč-

ních stromků ve městech a prodejně trhy. Zvyk zdobení stromčeků se rozvinul až po 1. světové válce. Do té doby se zdobila smrková nebo jedlová větev.

Doba adventní trvá 4 týdny. Datum první adventní neděle je různé. Je to proto, že poslední adventní neděle připadá vždy na

neděli před 25. prosincem a od toho se odpočítává začátek.

Každou adventní neděli se zapaluje jedna svíčka, děti dostávají adventní kalendář a každý den si otevřou jedno čokoládové okénko, aby jim čekání na příchod Ježíška trochu rychleji uteklo.

V této době se také staví betlémy. První betlém v Čechách byl vystaven r. 1560 v kostele sv. Klementa v Praze. Tradiční hudbou jsou koledy. Některé naše koledy se zpívají v různých jazycích po celém světě.

A tak si i vy pusťte koledu, provoňte byt vůní skořice, vanilky a pohody a zapomenout jste neměli napsat Ježíškovi dopis a poslat jej na Boží Dar, kde je nejvýše položená fungující pošta u nás a má to k Ježíškovi nejbližší.

Jaroslava Cehová

Než jsme tu měli vánočku...

Před příchodem vánočky tu lidé pekli klepač který nesměl chybět na vánočním stole. Jako symbol dobré úrody, protože se používali suroviny které se tu dali získat - na poli obilí (mouka), plný chlév (tvaroh), plný dvůr (vejce). Vzpomínali také na to, pod kterým pohořím bydlí. A o svátcích nezapomínali na vládce zdejších hor - Podbělníka. Ale také sem začala časem pronikat vánočka a lidé, silně věřící křesťané, označili klepač za pohanský symbol. Z dochovaných záznamů jsme připravili recept a trochu jsme ho také upravili, aby byl i více zajímavý. Jen jsi přejeme, aby se tato tradice k nám zase vrátila zpátky.

Vánoční chlebový klepač

Ingredience

500 g hladké mouky, 250 g tvarohu, 150 g Hery, 150 g cukru krupice, 1 vanilkový cukr, 1 prášek do pečiva, 2 vejce, 100 g rozinek namočených v 5 lžících rumu, 50 g směsi

sekaných ořechů a kandovaného ovoce, špetka citrónové kůry, 1 lžice medu, 10 lžících vody, máslo na potírání.

Postup

Na vále smícháme mouku s práškem do pečiva a cukrem. Přidáme všechno ostatní, promícháme a vypracujeme těsto. Rukama ho roztlačíme na podlouhlou placku (můžeme si pomoci válečkem). Podélně přeložíme jednu půlku na druhou, přeneseme na plech vyložený papírem na pečení a potřeme rozpuštěným máslem. Med a vodu smícháme do hromady. Vložíme do vyhřáté trouby (180 °C) a pomalu upečeme (cca 45 minut). Během pečení každých 10 minut znovu potřeme rozpuštěným máslem. Upečený klepač hned po vytažení z trouby potřeme medovou vodou a naposledy potřeme máslem a hustě pocukrujeme.

Po vychladnutí můžeme nakrájet a konzumovat nebo dobře zabalit a uskladnit v chladnu.

Co všechno vám může říct telefonní záznamník

Zde najdete pár vtipných návodů, jaký vzkaz nahrát na ten svůj:

Prosím, nechte vzkaz. Máte právo mlčet. Cokoli řeknete, bude nahráno a může být použito proti vám.

Tady šestá dělostřelecká a raketová divize. Zadejte své souřadnice.

Padá na vás únava. Těžknou vám víčka. Cítíte se hrozně ospalá. Postupně ztrácíte sílu a schopnost odporovat rozkazům. Až uslyšíte tón, budete hrozně chtít říci své jméno, telefonní číslo a vzkaz...

Ahoj, záznamník má poruchu. Mluvíte s ledničkou. Mluvte hodně pomalu, přichytím váš vzkaz na své dveře jedním z těch magnetů.

Ahoj, já jsem záznamník a můžu od vás přijmout vzkaz. Moji majitelé nepotřebují nový vysavač, přírodní kosmetiku, zaručené přípravky na hubnutí ani skvělé čisticí prostředky pro domácnost. Již dostatečně přispívají na charitativní účely a nechtějí se nechat vyfotografovat. Pokud mě pořád ještě posloucháte, můžete zanechat vzkaz.

Tady já. Zanechte mi vzkaz co vám mohu... tedy, co pro vás mohu udělat.

(Mohutný hlas) Mluv červe!!

Ahoj jsem pravděpodobně doma, jen se snažím vyhnout se hovoru s někým, koho nemám rád. Zanechte vzkaz. Jestli nezavolám, jste to vy.

Dobrý den. Dovolali jste se na číslo 123 456 789. Po zaznění zvukového signálu prosím zavěste. Děkujeme.

Jestli mi něco chcete, tak to pošlete na účet : xxxxxx, lomeno yyyy, vedený u banky zzzzz.

Tady záznamník. Právě mi došla páska, takže máte smůlu.

Aparát z kterého voláte byl identifikován jako nehomologovaný přístroj.

Dle čísla byla nalezena Vaše adresa, na kterou Vám posíláme pracovníky Českého Telecomu.

...právě jste vyslechli velmi důvěrnou zprávu a přístroj se zničí za 10 sekund...9...8...7...6...5...4...3...2...1 píííííí

Máte kardiostimulátor a chcete prožít nezapomenutelný zážitek? Přiložte si sluchátko k srdci a čekejte na zvukový tón...

Toto je inteligentní záznamník. Pokud necháte zbytečný, nebo debilní vzkaz, tak bude automaticky smazán.

Nazdar, já jsem Honzův záznamník. Odešel a nechal mě tu samotného s tou odpornou mikrovlnnou troubou. Zatračeněj hnusnej život!

Čau! Já jsem Renkův záznamník a zrovna mám pořádnou depresi. Mám padesátitícikrát větší kapacitu paměti než můj majitel a vše, co mám dělat, je jen odpovídat na telefonáty. Takovej je život! Ale vůbec mi o životě nemluvte, jen nechte vaše jméno a číslo, až pípnu. Tak pozor, já pípnu. Bože, jak já nenávidím to pípání, ten hnusnej zvuk...

(Znělka) Tak vy jste si myslel, že si normálně popovídáte po telefonu. Nic takového! Místo toho jste se dovolal na - tamtadá ZÁZNAMNÍK! Takže zanechte vaše jméno, telefonní číslo a vzkaz...

Pan prezident zrovna není přítomen. Prosím zanechte vaše jméno, telefonní číslo, jméno země, kterou máme napadnout, a tajné heslo pro akci.

Tady Smrt. Jestli zanecháte své jméno a číslo, přijdu si pro vás!

Dobrý den, děkujeme, že jste zavolal Kampaň pro podporu vítězství republikánů. Váš příspěvek na předvolební kampaň ve výši 100 korun bude automaticky přičten k vašemu telefonnímu účtu. Jestli ještě chcete

nechat vzkaz...

Zdravíme, dovolal jste se na detektivní kancelář „Šestý smysl“. Víme, kdo jste a co chcete, takže až uslyšíte pípnutí, můžete zavěsit.

(Ženský hlas) Ooooó, Greg je v...uuu Gregu, co to děláš?...aaaach... - Greg je příliš zaměstnan, měli byste zavolat později.

Nikdo z personálu nemá dovoleno s vámi mluvit, kromě Freda, který tady ale momentálně není. Proto ponechte vzkaz. Přejeme dobrý den.

Zrovna nemohu zvednout telefon, protože jsem ve sklepe, kde tisknu bankovky. Pokud potřebujete peníze nebo se chcete obdivovat mé ruční práci, prosím zanechte vaše jméno, číslo a kolik v hotovosti potřebujete. Pokud jste z Národní banky, prosím ignorujte toto hlášení.

Ahoj, tady je Jenda. Vítejte na mé Zábavné telefonní lince, kde můžete hovořit s mým záznamníkem jen za 32 Kč za minutu! Prosím, po zaznění signálu sdělte číslo vaší kreditní karty...

Dovolali jste se na záznamník Honzy a Jarmily. Právě nejsou doma. Tedy alespoň si myslím, že ne. Moment. Honzo! Jarmilo! - Ne, nejsou tady. Takže až zazní signál, zanechte vzkaz.

Dovolala jste se na 123 456 789. Proč? Ahoj, nejsem právě doma, ale můj záznamník doma je, takže mu teď všechno můžeš říct. Čekej na pípnutí.

Patnáct zásad moderní domácnosti

1. Udržování nepořádku je časově mnohem úspornější, než udržování pořádku.
2. Každý pořádek vzniká z nepořádku a je nestabilní.
3. Pořádek zneklidňuje, protože je v něm neustále potenciaální nepořádek.
4. Nepořádek uklidňuje a zprostředkuje pocit uspokojení, protože je v něm potenciální pořádek, který si lze bez vynaložení jakékoli fyzické práce kdykoli představit.
5. Nepořádek je věčný a životaschopný, a je přístupný změnám.
6. V nepořádku má člověk možnost vytvořit stabilní harmonii mezi svými potřebami a potřebami svého nejbližšího okolí.
7. Hledání předmětů a písemností je činnost produktivní, jelikož nutí člověka zabývat se předměty a písemnostmi, které by jinak ignoroval.
8. Nepořádek naučí člověka mít přehled jen o těch věcech, o kterých mít přehled je skutečně třeba.
9. Co nevysaješ, to vzápětí vytrěš.
10. Co vzápětí nevytrěš, to vysaješ, nebo vytrěš přistě.
11. Co nevysaješ a nevytrěš přistě, to vysaje, nebo vytrěš přespříště někdo jiný.

12. Co nevysaje a nevytrěš přespříště někdo jiný, to nepozorovaně vrostle do organismu tvého bytu.
13. Předměty, které pokrývají podlahu, při úklidu nepřekážejí, protože se pohybem kartáče, vysavače, nebo pohybem koštěte obaleného hadrem dávají také do pohybu.
14. Všechny mycí, prací a čisticí prostředky jsou nepřátelé života, neboť ničí tuky a kyseliny, které člověka chrání, a neboť ničí mikroorganismy, s kterými je třeba žít v míru.
15. Jsou důležitější věci, než domácnost.

Revoluční krmení včel

Výzkumný ustav včelařský vynalezl nový způsob krmení včel. Už se nemusí přikrmovat na zimu pouze cukrem, tj. 12 až 15 kg na jedno včelstvo. Postačí prý jen výtazek makoviny nebo konopí.

Speciální papírek se namočí do této tekutiny. Pak se na dně úlu zapálí a vzniklý kouř včely omámí. Vydrží prý spát až do jara, tak jako medvědi. Ještě se zjistilo, že takto ošetřená včelstva dávají velké výnosy medu.

A ještě jedna zajímavost - včely mají silný

sběračský pud a velké matematické schopnosti. Když vidí, že mají ještě dostatek zásob, tak se od jara připravují na rojení. A pokud vidí, že mají malé zásoby, tak stále sbírají a na nějaké rojení nemají ani pomyslení. Taková včelstva dávají i 100 kg medu za rok.

Jak praví staré včelařské přísloví - „Ženská a včela potřebují furt práci, jinak myslí na blbosti.“

Stránku pro vás připravili Petr Mahel a Arnošt Juránek